

نگاهی به استراتژی توسعهی استان کرمان

۱۳۹۲

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمان
مرکز تحقیقات و بررسی های اقتصادی، آموزش و انتشارات

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نگاهی به استراتژی توسعه‌ی استان کرمان

صاحب امتیاز :

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمان

تألیف:

جعفر رودری؛ مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی و بودجه‌ی استانداری استان کرمان

طراحی و صفحه آرایی :

فرزانه زاهدی

فروغ زاینده رودی

ویراستار:

محمد رضا دهقان پور

تاریخ تهیه :

اردیبهشت ماه ۱۳۹۲

آدرس : کرمان ، میدان آزادی، ابتدای بلوار جمهوری اسلامی / تلفن : ۰۳۴۱-۲۴۳۸۳۷۰

فاکس : ۰۳۴۱-۲۴۵۳۴۶۵ / کدپستی : ۷۶-۱۹۶-۵۳۴۹۸

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمان

مرکز تحقیقات و بررسی های اقتصادی، آموزش و انتشارات

کلیه حقوق برای مرکز تحقیقات و بررسی های اقتصادی، آموزش و انتشارات محفوظ است
انتشار مطالب گزارش پژوهشی، بدون اخذ مجوز کتبی از ناشر غیرمجاز است

مطالب مندرج در این متن، نظرات تهیه کننده می باشد و لزوماً نظر مرکز تحقیقات و بررسی های اقتصادی اتاق به شمار نمی آید.

سخن ناشر

چنانچه علمای علم اقتصاد در نظریه‌های خود تعریف کرده‌اند، علم اقتصاد یعنی تخصیص منابع محدود به نیازهای نامحدود، از این رو تحقق این مهم نیز مستلزم برنامه ریزی، مدیریت و پایش دقیق فرآیندها می‌باشد. اگر برنامه ریزی را هم تبیین شرایط موجود و شرایط مطلوب بدانیم، برای رسیدن به هدف اصلی، چهار رویکرد اساسی را همواره بایستی مد نظر قرار داد.

رویکرد حال نگر: این رویکرد در برنامه‌ریزی یک رویکرد محافظه‌کارانه‌ی شعاری و معطوف به وضع موجود است.

رویکرد گذشته نگر: مبتنی بر یاس و ناامیدی نسبت به آینده است و با تکیه بر شرایط گذشته برنامه تدوین می‌شود.

رویکرد آینده نگر: در این رویکرد درجه خوب بودن و موفقیت بستگی به توان و تلاش دارد. رویکرد آینده ساز: در این رویکرد آینده‌ی مطلوب پیش بینی، راه‌های نیل به آن بررسی و ابلاغ می‌گردد. آنچه که از ماهیت رویکردها پیداست این است که در رویکرد حال نگر نوعی روزمرگی، در گذشته نگر یاس و ناامیدی نسبت به آینده و در آینده نگر عدم توجه به مزیت‌های رقابتی است که هیچ کدام از این سه رویکرد نمی‌تواند شرایط مطلوب را با توجه به منابع محدود برنامه ریزی و مدیریت کند.

با این وصف می‌شود گفت صرفاً با رویکرد آینده سازی می‌توان آینده‌ی مطلوب را پیش بینی، راه‌های نیل به آن را ابلاغ و با نگرش به بازار و فرآیند تولید هزینه‌های تمام شده را کاهش داد و در عرصه‌های رقابت پیشرو بود. البته این مهم متکی است بر هدف‌گذاری‌های واقعی، انتخاب متولی، مدیریت کارآمد و هدایت سرمایه‌ها به سمت وضع مطلوب و تمرکز همه منابع بر روی نیازهای نامحدود، به همین دلیل در این پژوهش هم تلاش شده است که استراتژی توسعه‌ی استان کرمان را با نگاه به رویکرد آینده‌سازی به ویژه برنامه‌ی پنجم توسعه، سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، اصل ۴۴ قانون اساسی و قانون بهبود محیط کسب و کار مورد کنکاش قرار دهیم تا موانع سر راه رسیدن به وضع مطلوب برای تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران عرصه‌ی اقتصاد و توسعه، مشخص‌تر و ملموس‌تر گردد.

صادق علیزاده

رئیس مرکز تحقیقات و بررسی‌های اقتصادی، آموزش و انتشارات

چکیده

برنامه‌ریزی، فرآیندی برای رسیدن به اهداف (به طور خاص توسعه) است. برنامه‌ریزی فکر کردن راجع به آینده یا کنترل آن نیست، بلکه فرآیندی است که در انجام امور مورد استفاده قرار می‌گیرد و بسته به اهداف، می‌تواند بلندمدت، میان مدت یا کوتاه مدت باشد. برنامه‌ریزی، مهمترین و کلیدی ترین سند برای رشد است و نقش مهمی در کمک به جلوگیری از اشتباهات یا تشخیص فرصت‌های پنهان دارد. برنامه‌ریزی پلی بین وضع فعلی و وضع مطلوب آینده است که می‌تواند در پیش بینی آینده و ساخت آینده‌ای مطلوب بسیار موثر باشد. با این اوصاف در این گزارش پژوهشی به دلیل اهمیت موضوع برنامه‌ریزی، شرح مختصری از استراتژی توسعه‌ی استان کرمان با تکیه به برنامه‌ی پنجم توسعه ارائه شده است. شرح مختصری از جمعیت و نیروی انسانی، وضعیت تولید، نقاط ضعف و قوت استان و استراتژی و راهبردهای توسعه‌ی استان کرمان نیز مطرح شده است. در خاتمه نیز اهداف برنامه‌ی پنجم سند توسعه به صورت کمی مطرح و تحلیل شده است. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که استراتژی مورد نظر استان کرمان برای توسعه از مسیر صنعتی شدن و تقویت بخش صنعت با نگاه به پتانسیل‌های کشاورزی و معدنی می‌گذرد.

واژگان کلیدی: برنامه‌ریزی، برنامه‌ی پنجم توسعه، استراتژی‌های توسعه

مقدمه

از جمعیت مذکور یک میلیون و ۶۸۹ هزار و ۸۴۲ نفر معادل ۵۷,۴۹ درصد در نقاط شهری و یک میلیون و ۲۴۲ هزار و ۳۴۴ نفر معادل ۴۲,۲۷ درصد در نقاط روستایی ساکن هستند، همچنین ۰,۲۴ درصد نیز غیر ساکن هستند. از کل جمعیت استان ۲۶,۷ درصد زیر ۱۴ سال، ۶۸,۴ درصد بین ۱۵-۶۴ سال و ۴,۸ درصد بالای ۶۵ سال سن دارند.

براساس سرشماری سال ۱۳۹۰ نسبت جنسی جمعیت حدود ۱۰۲ می باشد یعنی به ازای هر ۱۰۲ مرد در استان کرمان، ۱۰۰ زن وجود دارد. تعداد خانوارهای ساکن در استان ۷۹۴ هزار و ۳۲۱ خانوار و بعد خانوار به ۳,۷ رسیده است که این در حالی است متوسط بعد خانوار در کشور ۳,۵۵ نفر است. در واقع این نشان می دهد متوسط افراد در یک خانوار استان کرمانی به مراتب بیشتر از متوسط کشور است.

استان کرمان با مساحتی بیش از ۱۸۲ هزار کیلومتر مربع حدود ۱۱,۱۵ درصد از خاک کشور را به خود اختصاص داده است. عرض متوسط استان حدود ۲۵۰ کیلومتر (پهنای حداکثر در بخش شمالی حدود ۴۸۰ کیلومتر و حداقل در جنوب در حدود ۸۰ کیلومتر است) و فاصله بین حد شمالی و جنوبی استان حدود ۶۶۰ کیلومتر تخمین زده می شود.

جمعیت استان در سرشماری سال ۱۳۹۰ برابر با ۲۹۳۸۹۸۸ نفر بیان گردیده که برابر با ۳,۹۱ درصد از جمعیت کل کشور را در بر می گیرد.

نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در استان کرمان نشان می دهد نرخ رشد سالانه جمعیت از ۲,۸۱ درصد در دوره ۸۵-۱۳۷۵ به ۲,۰۷ درصد در دوره ۹۰-۱۳۸۵ رسیده است.

جدول شماره ۱: مقایسه ساختار تولید در اقتصاد استان و کشور در سال ۱۳۹۰

شرح فعالیت	سهم استان از کشور	سهم کشور در GDP	سهم استان در GDP
کشاورزی، شکار و جنگلداری	۷,۶۸	۸,۶۸	۲۵,۳۸
ماهیگیری	۰,۲۵	۰,۲۱	۰,۰۲
معدن	۱,۶۳	۱۴,۵۷	۹,۰۲
صنعت	۲,۶۶	۱۲,۹۸	۱۳,۱۴
تامین آب، برق و گاز طبیعی	۲,۸۰	۲,۱۰	۲,۲۴
ساختمان	۲,۶۵	۷,۵۹	۷,۶۷
عمده فروشی، خورده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و کالا	۱,۹۲	۱۳,۲۱	۹,۶۵
هتل و رستوران	۲,۱۶	۰,۹۵	۰,۷۸
حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات	۱,۶۷	۷,۹۹	۵,۰۷
واسطه گری های مالی	۱,۲۸	۳,۴۲	۱,۶۷
مستغلات، کرایه و خدمات کسب و کار	۱,۷۰	۱۲,۸۱	۸,۲۹
اداره امور عمومی، و خدمات شهری	۲,۸۸	۴,۷۶	۵,۲۱
آموزش	۳,۷۲	۴,۲۴	۶,۰۰
بهداشت و مددکاری اجتماعی	۲,۵۶	۳,۶۸	۳,۵۹
سایر خدمات عمومی، اجتماعی شخصی و خانگی	۱,۹۵	۲,۰۱	۱,۴۹
محصولات ناخالص داخلی	۲,۶۳	۱۰۰	۱۰۰
محصولات ناخالص داخلی بدون نفت	۳,۰۵		

ساختار تولید در استان در سال ۱۳۹۰

براساس آخرین اطلاعات مربوط به حساب های منطقه ای، سهم تولید ناخالص داخلی (GDP) استان کرمان از کل تولید ناخالص کشور برابر با ۲,۶۳ درصد می باشد. اگر ارزش افزوده نفت از محاسبات حذف شود، سهم (GDP) بدون نفت استان کرمان از کل کشور برابر با ۳,۰۵ درصد می باشد، که با توجه به سهم جمعیتی استان از کل کشور به میزان ۳,۹۱ درصد حکایت از پائین تر بودن تولید سرانه استان نسبت به متوسط ملی دارد. در جدول شماره ۱ ساختار تولید استان و کشور مورد مقایسه قرار گرفته است، چنان که در جدول دیده می شود، در برخی از فعالیت های اقتصادی، بین استان کرمان و میانگین کشوری تفاوت معناداری وجود دارد.

همان طور که در جدول شماره ۱ ملاحظه می کنید بخش کشاورزی در استان کرمان با اختصاص ۲۵,۳۸ درصد از کل تولید ناخالص داخلی از جایگاه بسیار بالاتری نسبت به متوسط سطح ملی برخوردار می باشد. به عبارت دیگر سهم بخش کشاورزی در استان کرمان در مقایسه با جایگاه آن در اقتصاد ملی حدود ۳ برابر بیشتر می باشد.

این مسئله باعث شده که استان کرمان به تنهایی حدود ۷,۷ درصد از کل ارزش افزوده بخش کشاورزی کشور را به خود اختصاص دهد. از این رو می توان اظهار داشت که بخش کشاورزی استان کرمان در حال حاضر از جایگاه ویژه ای برخوردار می باشد، که با لحاظ اثرات غیرمستقیم فعالیت های وابسته به بخش کشاورزی، حمل و نقل، فروش و غیره تأثیر این بخش در استان نمایان تر خواهد شد.

پس از بخش کشاورزی از جمله فعالیت های برجسته ای که سهم قابل توجهی از تولیدات ملی را به خود اختصاص داده است، بخش معادن می باشد. سهم کل استان از ارزش افزوده بخش معدن کشور (با لحاظ نفت و گاز) برابر با ۱,۶۳ درصد می باشد، که با توجه به جایگاه ویژه نفت در اقتصاد کشور و بالاخص بخش معدن و جداسازی آن از سایر فعالیت های معدنی، سهم استان کرمان از تولید و ارزش افزوده سایر معادن به ۳۵,۴۷ درصد افزایش می یابد. این به مفهوم واقعی بیانگر قطب معدنی بودن استان در کل کشور دارد.

با توجه به این که نوآوری قابل توجهی روی تولیدات معدنی استان کرمان انجام نمی شود، ارزش افزوده سایر معادن در کل

کشور بسیار ناچیز و تنها ۰,۶۷ درصد از کل تولید ناخالص کشور را به خود اختصاص داده است. بخش معدن استان کرمان با داشتن سهم بیش از ۹ درصد از ارزش افزوده اقتصاد استان از جایگاه ویژه ای در سطح استان و ملی برخوردار می باشد.

در بخش صنعت (ساخت) جایگاه استان تقریباً با سطح متوسط ملی برابر است. در بین رشته فعالیت های صنعت (ساخت) استان کرمان در زیر بخش های صنعت (ساخت)، فلزات اساسی، ساخت محصولات لاستیکی و پلاستیک و ساخت منسوجات از جایگاه بالاتری نسبت به متوسط ملی برخوردار می باشد.

در زیر بخش های خدماتی نیز استان کرمان در ارتباط با فعالیت های عمده فروشی و خرده فروشی و تجهیز وسایل نقلیه و کالاها در مقایسه با متوسط سطح ملی از جایگاه پائین تری برخوردار می باشد.

به عبارت دیگر در حالی که سهم این فعالیت ها در سطح ملی برابر با ۱۳,۲ درصد می باشد، در استان کرمان این رقم ۹,۶۵ درصد است، که اختلاف معناداری با سطح ملی دارد. از آنجایی که بعضی فعالیت های خدماتی به عنوان پشتیبان تولید نقش انکارناپذیری در شکل گیری و رونق فعالیت های تولیدی (بخش های کشاورزی و صنعتی) دارند، در استان کرمان فعالیت های مربوط به خدمات پشتیبان تولید و انبارداری در مقایسه با سطح ملی ناچیز می باشد.

از سوی دیگر یکی از نقاط قوت بخش خدمات استان کرمان بالا بودن سهم آموزش در استان در قیاس با سطح ملی می باشد، که در این ارتباط آموزش های فنی و حرفه ای، آموزش های دولتی بزرگسالان و آموزش عالی خصوصی نقش مهمی در افزایش سهم آموزش داشته اند.

اصلی ترین قابلیت های توسعه در استان برگرفته از سند برنامه پنجم توسعه استان

- وجود مزیت های نسبی در بخش تولیدات کشاورزی مثل: محصولات مهمی همچون پسته، مرکبات، خرما، گردو، بادام، زیتون، گل محمدی، گیاهان دارویی و غیره.
- برخورداری از اقلیم متنوع و مناسب برای تولید محصولات خارج از فصل
- برخورداری از پتانسیل های معدنی غنی فلزی و غیرفلزی در استان از قبیل: مس، زغال سنگ، سنگ آهن، کروم،

کشور را شامل می‌شود، از این رو می‌توان اظهار داشت که تقریباً متناسب با آب مصرفی بخش کشاورزی، این بخش سهم خود را در تولید ملی ایفا ننموده است.

نکته اساسی این است که استان کرمان با مصرف ۸ درصد منابع آبی کشور تنها ۳ درصد از کل تولیدات ملی را به خود اختصاص داده است. از این رو در یک نگاه کلی جهت گیری توسعه استان بر اساس دو مسئله‌ی اساسی خواهد بود:

الف: محدودیت‌های منابع آبی در استان و ضرورت تخصیص بهینه‌تر منابع آبی بین بخش‌های اقتصادی

ب: جهت‌گیری کلی توسعه استان مبنی بر ضرورت تمرکز بیشتر بر توسعه صنعتی و ارتقاء فن‌آوری‌های تولید در این بخش به توسعه کیفی بخش کشاورزی و توسعه کمی و کیفی بخش‌های صنعتی و خدمات معطوف گردیده است.

به گونه‌ای که در هدف‌گذاری توسعه در اسناد برنامه پنجم و سند ملی توسعه استان که دارای برش زمانی ۱۰ ساله بوده و به تصویب هیئت وزیران در سال ۱۳۸۳ نیز رسیده است، توسعه صنعتی استان متناسب با قابلیت‌های استان و مزیت‌های منطقه‌ای مورد توجه قرار گرفته است. لازم به ذکر است این مسئله به مفهوم اهمیت پایین سایر بخش‌های اقتصادی نخواهد بود، بلکه به مفهوم رایج در ادبیات برنامه ریزی رویکرد کلی^۱ در توسعه استان، بخش صنعت می‌باشد، که در این رهگذر صنایع وابسته به بخش‌های کشاورزی و معدن با توجه به قابلیت‌های استان در بخش‌های مذکور از اولویت بالاتری برخوردارند.

اهم اهداف میان مدت و بلندمدت توسعه در استان

با توجه به قابلیت‌ها و تنگناها، محورهای توسعه استان بر پایه توسعه صنعت و معدن با تأکید بر استقرار صنایع متکی به معدن و دامپروری و صنایع تبدیلی وابسته و بازرگانی، گردشگری و کشاورزی استوار خواهد بود. بدین ترتیب اهداف بلند مدت توسعه استان عبارتند از:

- ۱- توسعه صنعتی استان متناسب با قابلیت‌های طبیعی، زیربنایی و مزیت‌های نسبی مناطق مختلف با تأکید به صنایع تبدیلی بخش کشاورزی و صنایع وابسته به معادن
- ۲- توسعه و بهره‌برداری مناسب از منابع سرشار معدنی استان

- تیتانیوم و غیره.
- موقعیت ویژه جغرافیایی در جنوب شرق کشور و قرارگیری در مسیرهای ارتباطی اصلی (شمال به جنوب و شرق به غرب)
- منابع قابل توجه آب‌های زیرزمینی در استان
- قابلیت‌های گردشگری در زمینه‌های مختلف اکوتوریسم، زمینه‌های مناسب فرهنگی و تاریخی
- وجود مراکز آموزش عالی مادر و مرکز بین‌المللی علوم و تکنولوژی پیشرفته
- برخورداری از سطح نسبتاً مناسب زیربنایی و زیرساختی در اکثر نقاط استان در زمینه‌های حمل و نقل زمینی، هوایی، ریلی و تأمین انرژی

اصلی‌ترین تنگناها و محدودیت‌های توسعه در استان

- پراکندگی نقاط زیست و سکونتگاه‌های روستایی در استان
- کویری بودن مناطقی از استان و وجود شن‌های روان و فرسایش بادی و اقلیم نامناسب
- بارندگی پایین و وقوع دوره طولانی خشکسالی در استان
- قرارگیری قسمت‌های شرق و جنوب شرق استان در مسیر تردهای غیر قانونی
- عدم تعادل اقتصادی بین مناطق مختلف استان بالاخص شمال و جنوب
- بیلان منفی و افت سطح آب‌های زیرزمینی استان، کاهش کمی و کیفی سفره‌ها و غیره.

رویکردهای اصلی توسعه در استان کرمان

با توجه به آنچه که بیان گردید، یکی از سئوالاتی که همواره در خصوص رویکردهای کلی و توسعه در استان کرمان مطرح می‌شود نحوه تخصیص منابع آبی استان در مصارف مختلف می‌باشد. در حال حاضر کل مصارف آبی استان حدود ۷٫۵ میلیارد مترمکعب است که حدود ۸ درصد از کل مصارف آبی کشور را به خود اختصاص می‌دهد. این عدد بیانگر آن است که در استان کرمان بسیار فزاینده سهم استان در تولید ملی آب مصرف می‌شود. با توجه به اینکه حدود ۹۵ درصد آب مصرفی استان در بخش کشاورزی به مصرف می‌رسد و تولیدات این بخش نیز چنانچه بیان گردید، حدود ۷٫۷ درصد کل تولیدات بخش کشاورزی

- ۴- ایجاد زمینه های مناسب برای افزایش بهره‌وری عوامل و نهاده‌های تولید و ارتقاء کمی و کیفی محصولات کشاورزی استان به ویژه محصولات دارای مزیت نسبی و صادرات با نگاه ویژه به محدودیت های آبی استان در دشت ها و آب خوان های با بیلان منفی
- ۵- توسعه بخش گردشگری استان متناسب با قابلیت‌های تاریخی و اکوتوریسم استان
- ۶- گسترش و تجهیزات زیر ساخت های ارتباطی، انرژی و دیگر امور زیر بنایی بالاخص در مناطق محروم استان
- ۷- برقراری نظام خدمت رسانی متناسب با سلسله مراتب مراکز شهری، روستایی و عشایری
- ۸- رفع عدم تعادل های منطقه ای از طریق بروز رسانی قابلیت های توسعه در نواحی کمتر توسعه یافته
- ۹- توسعه، تجهیز و تقویت مراکز آموزش عالی تحقیقات، درمانی و آموزش مهارت ها در راستای ارتقاء نقش استان در فرآیند منطقه جنوب شرق کشور
- ۱۰- ایجاد ساز و کارهای لازم و حمایت از افزایش بهره‌وری در بخش های اقتصادی و عوامل تولید از جمله بهره‌برداری بهینه و مدیریت مناسب منابع و مصارف آبی استان
- ۱۱- بسترسازی برای افزایش مشارکت اجتماعی، فرهنگی و سیاسی زنان در روند توسعه استان

سیاست ها و اقدامات اجرایی برنامه پنجم استان کرمان

- ۱- توسعه زیرساخت های لازم جهت استقرار صنایع و توسعه منابع مالی
- ۲- توسعه فناوری نو در بخش صنعت
- ۳- ایجاد و توسعه صنایع تبدیلی و مناطق ویژه اقتصادی
- ۴- هدفمند نمودن سیاست‌های حمایتی از بخش صنعت جهت افزایش توان رقابتی
- ۵- بهبود کیفی محصولات تولیدی و فرآوری
- ۶- کنترل و نظارت بر تولید و حمایت از تشکل‌های تولید صنایع دستی به ویژه فرش و پسته
- ۷- بسترسازی و انجام تحقیقات زمین شناسی به منظور شناسایی کامل قابلیت های معدنی
- ۸- تحقیق و توسعه بهره‌برداری بهینه از معادن
- ۹- ایجاد صنایع وابسته به معدن با رویکرد کسب حداکثر

- با توجه به ملاحظات زیست محیطی
- ۳- افزایش بهره‌وری فعالیت های کشاورزی، تولید و فرآوری محصولات کشاورزی با توجه به محدودیت‌های منابع آب در استان (توسعه پایدار بخش کشاورزی)
- ۴- افزایش توان بازرگانی استان با استفاده از زیرساخت‌های موجود و ایجاد قابلیت و توانمندی های لازم جهت افزایش سهم صادرات استان در تجارت جهانی
- ۵- توسعه صنعت گردشگری و بهره‌گیری مناسب از میراث فرهنگی و تاریخی
- ۶- تقویت نقش ملی و فراملی استان در پیوند با توسعه کشور با توجه به موقعیت مکانی ویژه آن در جنوب شرقی
- ۷- توسعه منابع تأمین آب و بهره‌برداری بهینه از آن با اولویت تغذیه آب خوان های با بیلان منفی
- ۸- کاهش خسارات و اثرات بلایای طبیعی (زلزله، خشکسالی، ...)
- ۹- ایجاد توازن در توسعه مناطق مختلف استان و ارتقاء شاخص‌های توسعه انسانی در مناطق کمتر توسعه یافته
- ۱۰- توسعه آموزش عالی و تحقیقات و فن‌آوری با اولویت فعالیت‌های محوری استان
- ۱۱- اعتلاء معرفت دینی و ارزش های فرهنگی و ویژگی‌های هویتی استان و تقویت تعاملات فرهنگی و هنری در مقیاس استانی، ملی و بین‌المللی
- ۱۲- نهادینه‌سازی بهره‌وری و افزایش آن در بخش‌های اقتصادی و عوامل تولید
- ۱۳- دستیابی به هدف‌های توسعه هزاره (M.D.G) در استان

راهبردها و استراتژی های توسعه در استان کرمان

- ۱- بسترسازی برای ایجاد و گسترش صنایع نو و پیشرفته متناسب با قابلیت ها و مزیت های استان با رویکرد «تحقیق و توسعه» و «طراحی و توسعه»
- ۲- افزایش رقابت پذیری بخش صنعت و ایجاد فرصت‌های جدید سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی با تأکید بر صنایع متالورژی و ذوب فلزات، حمل و نقل و صنایع مرتبط با کشاورزی و تولید کالاهای مصرفی بادوام و توسعه صنایع غذایی شیمیایی، معدنی، ماشین سازی و ساخت تجهیزات، نساجی و پوشاک و صنایع دستی
- ۳- توسعه اکتشافات معدنی و ایجاد صنایع وابسته

- ارزش افزوده
- ۳۶- گسترش تأسیسات ذخیره‌سازی، شبکه های آبیاری و زهکشی مدرن
- ۳۷- توسعه سیستم جمع آوری و بازیافت فاضلاب
- ۳۸- تخصیص بهینه منابع آب در فعالیت های مختلف اقتصادی با توجه به ارزش اقتصادی آن
- ۳۹- ساماندهی مهندسی رودخانه ها و آب های سطحی
- ۴۰- ترویج شیوه‌های مدرن آبیاری
- ۴۱- جنگل کاری، ممیزی عرصه های مرتعی و حفاظت از جنگل
- ۴۲- کنترل روند بیابان زایی و تثبیت شن‌های روان
- ۴۳- شناسایی و برنامه ریزی اجرای طرح های آبخیزداری و آبخوان داری
- ۴۴- ارزیابی زیست محیطی طرح ها و ارتقاء مدیریت زیست محیطی و توسعه آموزش همگانی و زیست محیطی
- ۴۵- بهینه سازی مصرف انرژی و بهره گیری از منابع خورشیدی
- ۴۶- اجرای برنامه جامع و فراگیر مبارزه با زلزله و خشکسالی
- ۴۷- تجهیز دستگاه ها به منظور خدمات رسانی در وضعیت بحران
- ۴۸- تهیه طرح مقاوم سازی و کنترل نظارت بر ساخت و سازها
- ۴۹- بهبود مدیریت و توسعه تأسیسات شهری
- ۵۰- بهره گیری از فن آوری نو و بهبود روش های تأمین مالی برای عمران شهری
- ۵۱- توجه ویژه به عمران شهر کرمان و جلب مشارکت مردمی
- ۵۲- بهره گیری از طرح های سلسله مراتب خدماتی
- ۵۳- تهیه و اجرای طرح آمایش و توسعه منطقه ای استان
- ۵۴- توسعه خدمات عمومی متناسب با طرح های ساماندهی فضا و سلسله مراتب خدمات
- ۵۵- خصوصی سازی کتابخانه‌های عمومی و ترویج فرهنگ کتابخوانی
- ۵۶- توجه ویژه به ایجاد فضاها و امکانات آموزشی مناسب در کلیه مراکز جمعیتی
- ۵۷- توسعه فضاها و امکانات ورزشی
- ۵۸- اجرای طرح های اسکان عشایر
- ۵۹- توسعه و تجهیز فضاهای آموزشی عالی دولتی و غیردولتی
- ۱۰- جلب سرمایه گذاری بخش خصوصی در بهره برداری از معادن و ایجاد صنایع وابسته
- ۱۱- شناخت و ترویج الگوهای کشت مناسب
- ۱۲- جایگزینی کشت در مقیاس وسیع به جای کشت در مقیاس کوچک
- ۱۳- بهره‌گیری از بیوتکنولوژی به منظور افزایش کیفی محصولات
- ۱۴- توسعه خدمات پشتیبان (بیمه، مالی، ...)
- ۱۵- تحقیق و پژوهش در زمینه صنایع فرآوری مرتبط با محصولات کشاورزی
- ۱۶- ایجاد امکانات لازم جهت بهره گیری از محصولات داروئی
- ۱۷- حمایت از طرح های ساماندهی عشایر و تقویت خدمات پشتیبان
- ۱۸- توسعه زیرساخت های دامپروری صنعتی و توسعه صنایع فرآوری دامی
- ۱۹- اصلاح نژاد دام
- ۲۰- تسریع در فراهم نمودن زیرساخت های تجارت الکترونیک
- ۲۱- ارتقاء بهره وری سرمایه و نیروی کار در بخش بازرگانی
- ۲۲- گسترش و تقویت خدمات بانکی، موسسات مالی و بیمه با رویکرد ملی و فراملی
- ۲۳- تقویت تشکل های بازرگانی با تاکید بر توسعه صادرات
- ۲۴- اصلاح ساختار مدیریتی به منظور روان سازی صادرات
- ۲۵- شناسایی قابلیت ها و جاذبه های گردشگری و شناسایی آثار و اماکن
- ۲۶- بکارگیری راهکارهای مناسب جهت جذب گردشگر
- ۲۷- توسعه زیرساخت ها و امکانات رفاهی و مسافرتی
- ۲۸- تشکیل پایگاه های حفاظتی در سایت های تاریخی
- ۲۹- گسترش موزه های تخصصی
- ۳۰- حمایت از تشکل های مردمی دوستدار میراث فرهنگی
- ۳۱- ایجاد پیوستگی در خطوط ریل و شبکه های ارتباطی
- ۳۲- توسعه فرودگاه های موجود و بهبود امکانات
- ۳۳- توسعه پایانه ها و ناوگان حمل و نقل عمومی
- ۳۴- بهره گیری از فن آوری اطلاعات در خدمات حمل و نقل و آموزش همگانی مسائل ایمنی
- ۳۵- جلب سرمایه گذاری بخش خصوصی در بخش حمل و نقل

۸۳- ارتقاء نظام مدیریت طرح ها و پروژه ها با تاکید بر اولویت بندی، تعمیم شیوه های اقتصاد مهندسی، اتمام طرح های نیمه تمام و بهره برداری مرحله ای از طرح ها در طول دوران ساخت و اجرا

۸۴- اعمال عوارض مناسب بر صادرات مواد خام و جلوگیری از خام فروشی

۸۵- توسعه تولید محصولات صنعتی و معدنی رقابت پذیر به منظور افزایش صادرات

۸۶- توسعه زیرساختهای DATA در شهرک های صنعتی

۸۷- حمایت از احداث واحدهای جدید با تکنولوژی مصرف انرژی کمتر

۸۸- برنامه ریزی و اجرای طرح های عملیاتی به منظور اصلاح، بازسازی، علاج بخشی و نوسازی تاسیسات، تجهیزات و شبکه های فرسوده آب و فاضلاب در طول دوران برنامه

۸۹- پیاده سازی سند توسعه سلامت استان

۹۰- ارتقاء نظام مدیریت طرح ها و پروژه ها با تاکید بر اولویت بندی، تعمیم شیوه های اقتصاد مهندسی، اتمام طرح های نیمه تمام و بهره برداری مرحله ای از طرح ها در طول دوران ساخت و اجرا

۹۱- اعمال روش های نوین در بازیافت زباله های خانگی و صنعتی و مدیریت پسماندها

۹۲- ارائه کمک ها و راهنمایی های فنی و مدیریتی به صنایع کوچک و متوسط و ساماندهی ارتباط این صنایع با صنایع بزرگ

۹۳- ایجاد زیرساخت های اساسی توسعه صنعتی در راستای استفاده از صرفه های اقتصادی در مناطق غیر برخوردار مستعد توسعه صنعتی

۹۴- توسعه شمول استاندارد (اجباری و تشویقی) جهت ارتقای کیفیت محصولات

۹۵- ایجاد حلقه های تکمیلی از معادن تا صنایع معدنی و فرآوری به عنوان محصول در راستای افزایش ارزش افزوده کانی های معدنی

۹۶- برنامه ریزی تولید محصولات کشاورزی با توجه به قابلیت مناطق

۹۷- ایجاد و تقویت همکاری های ملی، منطقه ای و بین المللی

۹۸- استفاده از روشهای نوین در معرفی و اطلاع رسانی جاذبه های گردشگری استان در سطوح ملی و بین المللی

۹۹- حرکت در راستای حرفه ای نمودن مدیریت جهت استقرار نظام شایسته سالاری

و مراکز تحقیقاتی

۶۰- بهره گیری از توان علمی و تخصصی اساتید در آموزش نیروی انسانی

۶۱- متناسب سازی رشته های تحصیلی دانشگاهی با نیازهای منطقه ای

۶۲- توسعه تحصیلات تکمیلی دانشگاهی

۶۳- توجه ویژه به پارک های پژوهش و فن آوری

۶۴- بستر سازی لازم به منظور بهره گیری از فن آوری های نو در زمینه های تحقیقاتی

۶۵- توسعه و تجهیز مراکز درمانی به ویژه بیماری های خاص

۶۶- توسعه و تجهیز مراکز آموزش فنی و حرفه ای

۶۷- تدوین و اجراء برنامه های فرهنگی و آموزشی

۶۸- ارتقاء و توسعه خدمات پستی و مخابراتی نوین

۶۹- توسعه فعالیت های تعاونی در کلیه بخش های اقتصادی

۷۰- حمایت از تولیدات و تشکل های فرهنگی و هنری و توسعه مطبوعات

۷۱- آموزش و ارتقاء توان پیمانکاری استان

۷۲- نگهداری و بهره برداری اقتصادی از مجموعه های میراث فرهنگی با استفاده از توان بخش خصوصی

۷۳- ایجاد تعادل بین دام و مرتع در استان

۷۴- بهبود مدیریت در سیستم اداری و اجرایی و ایجاد زمینه های انگیزشی افزایش کارایی نیروهای دولتی

۷۵- توسعه و افزایش ضریب مکانیزاسیون در بخش کشاورزی

۷۶- توسعه و ترویج روش های مبارزه بیولوژیکی در دفع آفات نباتی و دامی

۷۷- گسترش مراکز مشاوره و اطلاع رسانی صنعتی برای تولیدکنندگان و بازرگانان

۷۸- توسعه و تحکیم ارتباط بخش صنعت با مراکز آموزش عالی و موسسات تحقیقاتی و پژوهشی استان

۷۹- یکپارچه سازی اراضی قابل کشت

۸۰- توجه به آموزش های فنی و حرفه ای در راستای حرفه آموزی و تربیت کارگر ماهر بخش کشاورزی

۸۱- تکمیل عملیات اکتشافی زمین شناسی معدنی گسترده در سطح استان

۸۲- تهیه مطالعات امکان سنجی و مکان یابی صنایع کوچک با بهره گیری از عمل و همکاری شرکت های مشاوره ای

رشد بالای جمعیت در استان به واسطه ی نرخ باروری بالاتر به طور مشخص در مناطق روستایی می باشد.

در جهت گیری اهداف برنامه پنجم توسعه با توجه به زمان تدوین اهداف جمعیتی، به صورت نزولی (رشد کاهنده) در نظر گرفته شده است که طی آن جمعیت استان در سال ۱۳۹۴ به حدود ۳ میلیون و یکصد و ده هزار نفر افزایش خواهد یافت (لازم به توضیح است در زمان تدوین اهداف مذکور جهت گیری کلان برنامه پنجم توسعه کشور نیز چنین بوده و هنوز تغییر سیاست کلان جمعیتی در کشور اعلام نگردیده بود).

در خصوص جمعیت فعال اقتصادی که بیانگر عرضه نیروی کار می باشد، از یک سو بازار کار استان به واسطه ی افزایش نرخ مشارکت اقتصادی با افزایش شمار جویندگان کار مواجه می باشد، و از سوی دیگر افزایش مطلق جمعیت در سن کار و فعالیت بیانگر افزایش شمار عرضه کنندگان کار و رسیدن به نرخ بیکاری ۷ درصد در پایان برنامه می باشد که در استان کرمان نیز این عدد هدف گذاری شده است.

براساس پیش بینی فوق و با توجه به افزایش عرضه نیروی کار، سالانه می بایست حدود ۴۶ هزار فرصت شغلی جدید (علاوه بر حفظ اشتغال موجود) صورت پذیرد تا استان در سال ۱۳۹۴ با ۹۴۴ هزار شاغل به نرخ بیکاری ۷ درصد برسد. لازم به توضیح است که رقم مذکور به لحاظ ضرورت ایجاد شغل، حدود ۱،۵ تا ۲ برابر ظرفیت های بالفعل ایجاد اشتغال فعلی و تجارب یک تا دو دهه ی گذشته استان می باشد و به طور کلی بیانگر ضرورت توجه ویژه به این امر می باشد.

از آنجایی که ایجاد اشتغال مستلزم پویاسازی و شکل گیری مناسب جریان عمومی اقتصاد استان می باشد، این اعداد حکایت از اهمیت پویاسازی بخش صنعت و دیگر فعالیت های اقتصادی استان دارد.

سهم اشتغال بخش های اقتصادی

چنان که قبلاً نیز بیان گردید، با توجه به محدودیت های مربوط به منابع آب در استان، گسترش کمی سطح زیرکشت محصولات کشاورزی در استان تنها در صورت تغییر در ساختار تولید و روش های بهره برداری از منابع آبی امکان پذیر است که این امر نیز با عنایت به محدودیت های منابع مالی موجود

۱۰۰- افزایش سطح آمادگی های جسمانی به شکل گسترده به خصوص برای ایجاد ساز و کارهای مناسب جهت افزایش سلامت جامعه از قبیل انجام معاینات دوره ای و ترویج ریز مغذی ها و مکمل های دارویی برای بیماری های اولویت دار به منظور کاهش هزینه های اجتماعی و ترویج ورزش همگانی و قهرمانی

۱۰۱- راه اندازی و فعال سازی صندوق سرمایه گذاری جوانان با هدف حمایت از ایجاد فرصت های شغلی

۱۰۲- بازنگری رشته های دانشگاهی بر مبنای نیازهای علمی - اقتصادی و بازار کار استان

۱۰۳- تاکید بر استفاده از روش های علمی، روزآمد و نظام یافته (نظیر مهندسی ارزش) در انتخاب پروژه های عمرانی استان براساس محورهای توسعه استان

۱۰۴- منطقی نمودن مالیات ها و اجرای تخفیف های مالیاتی در راستای حمایت از تولید بخصوص در مناطق کمتر توسعه یافته

۱۰۵- ایجاد رابطه تعاملی و اثربخش بین آموزش های مهارتی و نیاز بازار کار، هم سو با اسناد بالادستی توسعه جمهوری اسلامی ایران

شاخص های اهداف کمی برنامه پنجم در استان کرمان

در قسمت قبل اهداف کیفی برنامه پنجم استان کرمان ارائه گردید، بدیهی است هدف گذاری شاخص های توسعه استان بر مبنای جهت گیری های توسعه ملی و اسناد فرادست و متناسب با قابلیت ها و تنگناهای استان صورت گرفته است. از این رو تدوین اهداف مذکور از یک سو سعی بر رعایت جهت گیری های اساسی و سند چشم انداز و برنامه های میان مدت ملی بوده و از طرف دیگر مزیت های منطقه ای و قابلیت های توسعه به طور جدی مورد توجه قرار گرفته اند. شایان ذکر است ارقام مربوط به پیش بینی های برنامه پنجم توسعه در طی جدول شماره ۲ ارائه شده است.

جمعیت و نیروی انسانی

نرخ رشد جمعیت در استان کرمان همواره بالاتر از سطح متوسط ملی بوده است، در این میان نرخ پائین تر شهرنشینی در مقابل نرخ بالاتر روستانشینی، یکی از دلایل بالاتر بودن نرخ رشد بالاتر جمعیت می باشد. از آنجایی که استان کرمان با نرخ اندکی، مهاجرفرست می باشد، می توان اظهار داشت که نرخ

سهم بخش های اقتصادی استان نیز متناسب با فرآیند توسعه اقتصادی افزایش خواهد یافت که براساس آن سهم صنعت ساخت از کل ارزش افزوده و بخش صنعت و معدن افزایش خواهد یافت.

اگر چه سهم کلی بخش صنعت و معدن به دلیل پوشش مجموعه فعالیت های طبقه بندی شده ISIC (صنعت ساخت، معدن، تأمین آب و برق و گاز و ساختمان)، تفاوت قابل ملاحظه ای نسبت به ابتدای دوره ندارد، اما از نظر ترکیب و ساختار کلی از تحول قابل ملاحظه ای برخوردار خواهد شد، به گونه ای که سهم صنعت ساخت در بین مجموعه فعالیت های کلی افزایش خواهد یافت.

در بخش خدمات نیز از آنجایی که توسعه فعالیت های کشاورزی و صنعتی به میزان زیادی منوط به فعالیت های خدماتی مکمل می باشد. از این رو با اصلاح ساختار و ترکیب داخلی بخش خدمات افزایش خواهد یافت.

سایر شاخص ها

در خصوص دیگر شاخص های هدف برنامه استان نیز چنان که در ادامه ی جدول دیده می شود، وضعیت به گونه ای است که روابط بین بخشی توسعه را محقق سازد و استان به طور متناسب و موزون در بخش های مختلف اقتصادی-اجتماعی از توسعه لازم برخوردار گردد.

در این بخش امکان افزایش قابل توجه سطح زیرکشت را فراهم نخواهد نمود. از این رو نگاه کلی در این بخش ارتقاء سطح تکنولوژی و افزایش راندمان بهره برداری از منابع آب و خاک می باشد که در طول برنامه پنجم سهم اشتغال بخش کشاورزی، رو به کاهش خواهد بود.

در بخش صنعت علیرغم هدف گذاری، گسترش کمی و کیفی شاخص های توسعه به لحاظ ماشینی شدن صنایع و همچنین افزایش بهره وری نیروی کار، پیش بینی شده که سهم اشتغال موجود حفظ شود، به گونه ای که گسترش فعالیت های صنعتی، از محل افزایش بهره وری نیروی کار و نیروی کار آزاد شده از سایر فعالیت های صنعتی و یا عرضه نیروی کار جدید این بخش به گونه ای تأمین گردد که سهم مذکور افزایش نیابد. این موضوع با هدف اساسی افزایش بهره وری نیروی کار بخش صنعت به منزله ای ثابت ماندن سهم تولید این بخش نخواهد بود.

در فرآیند توسعه، سهم اشتغال بخش های صنعت و کشاورزی معمولاً به دلیل افزایش بهره وری نیروی کار کاهش یافته و در تعامل با بخش خدمات جایگاه مناسبی برای پذیرش عرضه نیروی کار جدید خواهد بود. بنابراین این مسأله نه تنها می بایست در هدف گذاری کمی اشتغال مورد توجه قرار گیرد، بلکه می بایست در ترتیب نیروی انسانی و یا ساختار عرضه نیروی کار نیز به لحاظ تخصص مورد توجه جدی قرار گیرد. به گونه ای که مراکز دانشگاهی ها بتوانند، نیروی کار مورد نیاز بخش های مذکور را به نحو مناسبی تأمین نمایند.

رشد اقتصاد استان

هدف گذاری رشد اقتصادی استان براساس قابلیت های توسعه استان، روند گذشته ی تحولات اقتصادی استان و متوسط رشد ملی انجام شده است.

بر این اساس رشد اقتصادی کشور در برنامه پنجم تنظیم شده است، به گونه ای که با ارقام ذکر شده در جدول به طور متوسط سالانه حدود ۸ درصد به قیمت ثابت تولید ناخالص داخلی استان افزایش یابد.

بررسی سوابق رشد اقتصادی استان همان گونه که در خصوص اشتغال نیز بیان گردید، به میزان زیادی بالاتر از شاخص های موجود می باشد و نیازمند همت بالا و تلاش اساسی در این زمینه می باشد.

جدول شماره ۲: پیش بینی شاخص های کمی هدف در برنامه پنجم توسعه استان کرمان

ردیف	عنوان شاخص هدف	واحد	مقدار پایه		پیش بینی برنامه پنجم توسعه				
			۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
۱	کل جمعیت	نفر	۲۸۲۳۵۹۸	۲۸۷۲۴۲۹	۲۹۲۲۱۰۵	۲۹۷۱۴۵۸	۳۰۱۹۴۸۷	۳۰۶۵۸۶۹	۳۱۱۰۲۴۹
۲	نرخ رشد جمعیت	درصد	-	۱,۷۳	۱,۷۳	۱,۶۹	۱,۶۲	۱,۵۴	۱,۴۵
۳	جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر	نفر	۲۲۶۵۴۱۴	۲۲۹۷۲۳۴	۲۳۴۵۷۴۰	۲۳۷۳۶۲۳	۲۴۰۱۷۱۲	۲۴۳۰۵۷۷	۲۴۶۰۸۰۱
۴	نرخ بیکاری	درصد	۱۱,۹	۱۱,۹	۱۳,۲۱	۱۱,۸۷	۱۰,۶۷	۹,۴۵	۷
۵	جمعیت شاغل	هزار نفر	۷۳۹	۷۷۸	۸۱۰	۸۴۶	۸۹۳	۹۳۱	۹۹۴
۶	نرخ مشارکت اقتصادی	درصد	۳۶,۸	۳۹,۷	۳۹,۸	۴۰,۴۶	۴۱,۶۴	۴۲,۳۲	۴۳,۴۴
۷	سهم اشتغال در بخش کشاورزی	درصد	۲۸,۱۷	۲۵,۵۵	۲۵,۵۵	۲۵,۰۳	۲۴,۳	۲۳,۶	۲۳,۲۲
۸	سهم اشتغال در بخش صنعت و معدن	درصد	۲۶,۵۲	۲۸,۲۲	۲۸,۲۲	۲۸,۲۴	۲۸,۲۸	۲۸,۳	۲۸,۳۳
۹	سهم اشتغال در بخش خدمات	درصد	۴۲,۸	۴۴,۰۷	۴۴,۲۹	۴۴,۹۱	۴۵,۷۳	۴۶,۴	۴۶,۹۹
۱۰	درآمد سرانه واقعی	میلیون ریال	۳۴,۱	۴۰,۴	۴۳,۲	۴۷,۱	۵۱,۵	۵۶,۵	۶۲
۱۱	تولید ناخالص داخلی استان به قیمت ثابت	میلیون ریال	۱۲۵۴۴۳۲۷۱	۱۳۱۰۸۸۲۲۱	۱۴۰۱۵۰۵۷۹	۱۵۰۳۴۶۱۵۸	۱۶۳۰۸۷۷۹۲	۱۷۶۸۶۴۶۹۷	۱۹۵۷۹۱۷۴۴
۱۲	رشد تولید ناخالص داخلی استان (به قیمت ثابت سال ۱۳۸۶)	درصد	-	۴,۵	۶,۹	۷,۲۷	۸,۴۷	۸,۴۵	۱۰,۷
۱۳	ارزش افزوده بخش کشاورزی به قیمت ثابت	میلیون ریال	۳۱۵۱۶۹۸۲	۳۲۹۳۵۲۴۷	۳۵۳۹۶۰۵۳	۳۶۶۴۳۸۵۸	۳۷۷۷۱۲۹۳	۴۰۳۶۱۸۵۵	۴۴۳۲۸۰۰۶
۱۴	ارزش افزوده بخش نفت	میلیون ریال	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۵	ارزش افزوده بخش صنایع و معادن به قیمت ثابت	میلیون ریال	۵۸۱۸۹۵۰۷	۶۰۸۰۸۰۳۷	۵۴۱۱۲۹۲۷	۵۸۶۸۳۴۸۴	۶۴۵۵۸۰۳۰	۷۰۱۰۸۵۱۷	۷۷۸۷۳۵۴۵
۱۶	ارزش افزوده بخش خدمات به قیمت ثابت	میلیون ریال	۳۵۷۳۶۷۸۳	۳۷۳۴۴۹۳۸	۵۰۶۴۱۵۹۹	۵۵۰۱۹۸۱۷	۶۰۷۵۸۴۶۹	۶۶۳۹۴۳۲۵	۷۳۵۹۰۲۱۲
۱۷	سهم بخش کشاورزی در تولید ناخالص داخلی استان	درصد	۲۵	۲۵,۱	۲۵,۲۶	۲۴,۳۷	۲۳,۱۶	۲۲,۸۲	۲۲,۶۴
۱۸	سهم بخش صنعت و معدن در تولید ناخالص داخلی استان	درصد	۴۶,۳۸	۴۶,۴	۳۸,۶۱	۳۹,۰۳	۳۹,۵۸	۳۹,۶۴	۳۹,۷۷
۱۹	سهم بخش خدمات در تولید ناخالص داخلی استان	درصد	۲۸,۴۸	۲۸,۵	۳۶,۱۳	۳۶,۶	۳۷,۲۶	۳۷,۵۴	۳۷,۵۹
۲۰	میزان منابع (سپرده) سیستم بانکی استان به جمعیت استان	میلیون ریال	۱۵,۶۵	۱۸,۲۳	۲۱,۲۴	۲۴,۷۵	۲۸,۸۴	۳۳,۵۹	۳۹,۱۴
۲۱	میزان مصارف (تسهیلات اعطایی) بانک های استان به جمعیت آن	میلیون ریال	۸,۶۷	۱۰,۱	۱۱,۷۸	۱۳,۷۲	۱۵,۹۹	۱۸,۶۲	۲۱,۷
۲۲	سرانه صادرات غیر نفتی به خارج استان	میلیون ریال	۱,۷	۲,۵	۳,۸	۳	۳,۲	۳,۵	۳,۸
۲۳	شاخص رفاه اجتماعی مناطق شهری استان	----	۲۱,۸۵	۲۶,۳۷	۲۸,۷	۳۱,۸۶	۳۵,۳۹	۳۹,۴۳	۴۳,۸۹

ادامه ی جدول شماره ۲: پیش بینی شاخص های کمی هدف در برنامه پنجم استان کرمان

ردیف	عنوان شاخص هدف	واحد	مقدار پایه		پیش بینی برنامه پنجم توسعه			
			۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳
۲۴	شاخص رفاه اجتماعی مناطق روستایی استان	---	۲۲,۱۹	۲۶,۷۷	۲۹,۱۳	۳۲,۳۲	۳۵,۹	۳۹,۹۹
۲۵	سرانه فضای پژوهشی و فناوری به ازای هر محقق	متر مربع	۱۰۰,۸	۹۸,۶	۹۳	۱۰۲,۳	۹۷,۱	۹۲,۴
۲۶	پوشش تحصیلی ظاهری ابتدایی ۱۰-۶سال	درصد	۱۰۶,۲	۱۰۶,۲	۱۰۶,۲۱۲	۱۰۶,۲۱۳	۱۰۶,۲۱۳	۱۰۶,۲۱۵
۲۷	پوشش تحصیلی ظاهری راهنمایی (۱۳-۱۱سال)	درصد	۱۰۱,۰۳	۱۰۱,۰۳	۱۰۱,۰۵	۱۰۱,۰۶	۱۰۱,۰۶	۱۰۱,۰۷
۲۸	نرخ گذر ظاهری از ابتدایی به راهنمایی	درصد	۹۵,۲۶	۹۵,۴	۹۵,۶۹	۹۵,۹۸	۹۶,۰۱	۹۶,۰۴
۲۹	پوشش تحصیلی ظاهری دبیرستان (۱۷-۱۴ سال)	درصد	۱۰۲,۹۷	۱۰۲,۹۷	۱۰۲,۹۶۵	۱۰۲,۹۶۴	۱۰۲,۹۶۲	۱۰۲,۹۶
۳۰	نرخ گذر ظاهری از راهنمایی به دبیرستان	درصد	۱۰۳,۱۴	۱۰۳,۱	۱۰۳,۰۶	۱۰۳	۱۰۲,۸۴	۱۰۲,۸۴
۳۱	سهم دانش آموزان فنی و حرفه ای از کل دانش آموزان پایه های دوم و سوم متوسطه	درصد	۳۳,۱۶	۳۶,۱۷	۳۶,۵۴	۳۶,۹۸	۳۷,۱۷	۳۷,۶۰۱
۳۲	تعداد پزشک شاغل (عمومی و تخصصی) به ازای هر ده هزار نفر جمعیت	نفر	۴,۶	۴,۶۸	۶,۸۵	۷,۱۹	۷,۶۱	۷,۹۵
۳۳	میزان تولیدات باغی	تن	۱۲۱۸۲,۰۶	۱۲۳۸۵,۰۹	۱۲۵۸۸,۱۳	۱۲۷۹۱,۱۵	۱۲۹۹۴,۱۹	۱۳۱۹۷,۲۲
۳۴	میزان تولیدات زراعی	تن	۳۵۶۲۱۷۴	۳۶۲۱۵۴۴	۳۶۸۰۹۱۳	۳۷۴۰۲۸۳	۳۷۹۹۶۵۲,۵	۳۸۵۹۰۲۲
۳۵	نسبت جبران کسری حجم مخازن سفره های آب زیرزمینی به کل حجم کسری مخازن	درصد	۴	۴	۹	۱۵	۲۰,۲	۲۳
۳۶	درصد افزایش راندمان کشاورزی در مصرف آب	درصد	۴۱	۴۱,۵	۴۲,۴۵	۴۳,۴	۴۴,۱	۴۴,۸
۳۷	نسبت واحدهای مسکونی با مصالح با دوام به ساختمان های مسکونی شهری	درصد	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶
۳۸	تراکم خانوار شهری در واحدهای مسکونی	خانوار	۱,۲	۱,۳	۱,۴	۱,۴	۱,۳	۱,۲
۳۹	شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی شهری	درصد	۱۹۲,۵	۲۳۱,۴۸	۲۶۷,۹۶	۳۰۱,۹۴	۳۳۳,۴۲	۳۶۲,۴
۴۰	شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی روستایی	درصد	۲۳۵,۷	۲۸۳,۴۳	۳۲۸,۶۶	۳۷۱,۳۹	۴۱۱,۶۲	۴۴۹,۳۵